

VESPERS

Programmabookje

Programma Inleiding

Petr Eben
Prager Te Deum

Sir John Tavener
Mother and
Child

Pauze

Sergej Rachmaninoff
Vespers

Welkom bij het najaarsconcert van Vocaal Ensemble Tiramisu. In dit concert zingen wij de Vespers (1915) van Sergei Rachmaninoff, in het Engels ook wel de All-night Vigil genoemd, de wake gedurende de hele nacht. Deze viering wordt in Russisch-orthodoxe kloosters gehouden op de vooravond van belangrijke kerkelijke feestdagen en duurt van de vesperviering bij zonsondergang tot en met de vroege viering van de metten en de prime bij zonsopgang. Rachmaninoff heeft alleen de vaste gezangen op muziek gezet en zo ontstond een compositie die ongeveer een uur duurt. Hoewel hij de meeste van zijn werken schreef voor orkest en piano, laat Rachmaninoff zien dat hij bekend is met de vocale mogelijkheden van een koor. Hij trekt in dit werk alle koorregisters open, waardoor we kunnen spreken van een koor-symfonie.

De muziek is grotendeels gebaseerd op znamenny-melodieën, die het Russische equivalent van het gregoriaans vormen. Rachmaninoff was goed geïnformeerd over de znamenny-traditie en gebruikte de oude melodieën ook in zijn instrumentale composities, zoals de *Eerste Symfonie*. De *Vespers* zijn opgedragen aan Stephan Vasilevich Smolensky, de leraar

die hem de kennis over de oude Russische kerkmuziek had bijgebracht.

Het stuk wordt gekenmerkt door zeer lage baspartijen. Toen Rachmaninoff enkele passages voorspeelde aan Danilin, de dirigent die in 1915 de première in Moskou zou dirigeren, verzuchtte die: "Waar gaan we in hemelsnaam zulke bassen vinden? Die zijn zo zeldzaam als asperges met kerst!"

De Vespers zijn een uiting van grote emotionaliteit. Het is een zeer persoonlijk werk, wat blijkt uit de wens van Rachmaninoff dat delen eruit op zijn eigen begrafenis gezongen zouden worden. Toen het zover was, bleek dat helaas om praktische redenen niet haalbaar.

In de orthodoxe kerk wordt gezegd dat het verstand zou moeten binnentreden in het hart. Er is geen betere illustratie van de betekenis van deze frase dan dit sublieme werk van Rachmaninoff.

Wij combineren Rachmaninoffs *Vespers* met het *Prager Te Deum* (1989) van Petr Eben en John Taveners *Mother and Child* (2003). Beide werken zijn voor koor met orgelbegeleiding.

Het *Prager Te Deum* schreef de Tsjechische componist Eben in 1989 als dankzegging voor de beëindiging van veertig jaar

onvrijheid in zijn land. Beginnend op een gregoriaans thema, mondt de glorieuze tekst ten slotte uit in een passacaglia, een compositievorm met variaties boven een herhaald thema in de baspartij. De tekst *In Te Domine speravi – Op U Heer vertrouw ik*, is een bijbelpassage waaraan Eben zelf hoop ontleende in de dagen van onderdrukking.

Sir John Tavener is een Engelse componist die aanvankelijk vooral avant-garde muziek componeerde. De laatste jaren schrijft hij werken die geïnspireerd zijn op verschillende oude religieuze en spirituele tradities. Regelmatig gebruikt hij elementen uit de Russisch-orthodoxe kerkmuziek. *Mother and Child* gaat over de spirituele verbinding tussen moeder en kind, als een uiting van de verbinding van de mens met eeuwig moederschap. Het werk heeft een zeer verstilte inleiding, waarna een repeterend thema uiteindelijk leidt tot een climax op de tekst ATMA, een woord uit het Sanskriet dat Tavener gebruikt om de universele bron van alle religies te omschrijven: verheven realiteit, het ware zelf, lichtend en oneindig, de enige God.

Niels Kuijers

Petr Eben (1929)

Prager Te Deum (1989)

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.
Te aeternum Patrem omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli, tibi caeli et universae potestates,
Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant :
Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra majestatis gloriae tuae.
Te gloriosus Apostolorum chorus,
Te Prophetarum laudabilis numerus,
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia :
Patrem immensae majestatis,
Venerandum tuum verum et unicum Filium,
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriae, Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis
uterum.
Tu devicto mortis aculeo,
aperuisti credentibus regna caelorum.
Tu ad dexteram Dei sedes, in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.
Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine
redemisti.
Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine,
et benedic hereditati tuae.
Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.

Per singulos dies benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in saeculum,
et in saeculum saeculi.
Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.
Miserere nostri, Domine, miserere nostri.
Fiat misericordia tua, Domine, super nos,
quemadmodum speravimus in te.
In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum.

Prager Te Dzum

U, God, loven wij; U, Heer, prijzen wij.
U, eeuwige Vader, eert de gehele aarde.
U roepen alle engelen, U roepen de hemelen en alle machten,
U roepen de cherubim en de serafim onophoudelijk toe:
Heilig, Heilig, Heilig de Heer, God Sabaoth.
Vol zijn hemelen en aarde van de luister uwer heerlijkheid.
U prijst het roemrijke koor der apostelen;
U verheerlijkt het lofwaardig getal der profeten;
U looft het schitterend leger der martelaren;
U belijdt de heilige Kerk over geheel het aardrijk:
De Vader van onmetelijke majesteit;
Uw aanbeddelijke, ware en enige Zoon,
Alsmede de Heilige Geest, de vertrooster.

Gij, Koning der heerlijkheid, Christus.

Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.
Gij, mens geworden om ons te verlossen, zijt niet teruggeschrikt voor
de schoot van de Maagd.
Gij hebt de angel des doods overwonnen,
en hebt voor de gelovigen het hemelrijk geopend.
Gij zetelt aan de rechterhand van God, in de heerlijkheid des Vaders.

Wij geloven dat Gij als Rechter zult komen. U bidden wij dan, kom
uw dienaren te hulp, die Gij met uw kostbaar Bloed hebt vrijgekocht.
Geef dat zij bij het getal der heiligen worden gerekend in de heerlijk-
heid.

Maak uw volk zalig, Heer,
en zegen uw erfdeel.
En bestuur hen, en verhef hen tot in eeuwigheid.

Dag aan dag loven wij U.
En wij prijzen Uw Naam in eeuwigheid,
voor altijd en eeuwig.
Gewaardig U, Heer, ons heden zonder zonde te bewaren.
Ontferm U onzer, Heer, ontferm U onzer.
Uw ontferming kome over ons, o Heer,
gelijk wij op U hebben gehoopt;
Op U, Heer, heb ik gehoopt; in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden.

Sir John Tavener (1944)

Mother and Child (2003)

Enamoured of its gaze
The mother's gaze in turn
Contrives a single beam of light
Along which love may move.

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!

Through seeing, through touch,
Through hearing the new-born heart
Conduits of being join.

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!

So is the image of heaven within
Started into life.

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!

As in the first (was) adoration
Another consciousness has come to praise
The single theophanic light
That threads all entrants here -

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!

This paradise where all is formed of love
As flame to flame is lit.

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!
ATMA.

Hail Maria! Hail Sophia! Hail Maria!

(tekst: Brian Keeble)

Moeder en Kind

Vol tederheid door zijn oogopslag
staart de moeder terug
en voelt beider blikken samensmelten tot een enkele lichtstraal
waar liefde langs kan stromen.

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!

Door het te zien, door het aan te raken,
door naar het pasgeboren hart te luisteren
worden zij één.

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!

Zo worden innerlijke hemelse beelden
tot leven gebracht.

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!

Was er in den beginne aanbidding
nu is een tweede bewustzijn ontstaan
om de enige goddelijke lichtstraal,
die een ieder die hier binnentreedt doorboort, te prijzen –

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!

Dit paradijs waar alles doordeesemd is van liefde
Zoals vuur door vuur wordt aangestoken.

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!
ATMA.

Gegroet Maria! Gegroet Sophia! Gegroet Maria!

Vertaling: Martha van Krimpen

Sergej Rachmaninoff (1873 - 1943)

Wsenosjtsjnoje Bdenie (1915)

I

Amin.

Priiditje, poklonimsja Tsarjewi nasjemoe Bogoe.

Priiditje, poklonimsja i pripadjem

Christoe Tsarjewi nasjemoe Bogoe.

Priiditje, poklonimsja i pripadjem

samomoe Christoe Tsarjewi i Bogoe nasjemoe.

Priiditje, poklonimsja i pripadjem Jemoe.

II

Blagoslowi, doesje moja, Gospoda,

Blagoslowjen jesi, Gospodi.

Gospodi Bozje moj, wozwjeljtsjilsja jesi zjelo.

Blagoslowjen jesi, Gospodi.

Wo ispowjedanie i w wjeljeljepotoe obljeksja jesi.

Blagoslowjen jesi, Gospodi.

Na gorach stanoet wody.

Diwna djela Twoja, Gospodi.

Posrjedje gor projdoet wody.

Diwna djela Twoja, Gospodi.

Wsja premoedrostijoe sotworil jesi.

Slawa Ti, Gospodi, sotworiwsjemoe wsja.

III

Blazjen moezj, izje nje idje na sowjet njetsjestiwych.

Alliloeja, alliloeja, alliloeja.

Jako wjest Gospod poet prawjednych,

I poet njetsjestiwych pogibnjet. Alliloeja...

Rabotajtje Gospodjewi so strachom,

I radoejtjesja Jemoe s trjepjetom. Alliloeja...

Blazjeni wsi nadjeoesjtsjisa nan. Alliloeja...

Woskresni, Gospodi, spasi mja, Bozje moj. Alliloeja...

Gospodnje jest spasenije,

i na ljoedech Twoich blagoslowjenije Twoje. Alliloeja...

Slawa Ottsoe, i Synoe, i Swjatomoedoechoe

i nynje i prisno i wo wjeki wjekow. Amin.

Alliloeja, alliloeja, alliloeja, slawa Tjebje, Bozje.

Alliloeja, alliloeja, alliloeja, slawa Tjebje, Bozje.

Alliloeja, alliloeja, alliloeja, slawa Tjebje, Bozje.

1.

Het gordijn achter de heilige deuren wordt opzij geschoven. De middelste deuren in de iconostase worden geopend en de priester bewierookt het heiligdom in stilte, vergezeld door de diaken die hem voorgaat met een brandende kaars. Hiermee symboliseren zij de Heilige Geest, zwevend boven de wateren aan het begin van de schepping. Daarna wordt de zegenwens uitgesproken, gevolgd door een gezongen amen en de oproep God te aanbidden.

3.

Deze tekst uit psalm 1 is eveneens een verkorte versie die alleen tijdens nachtwakes gebruikt wordt. Samen met het refrein van drie maal Alleluia komt het in de plaats van een lezing van psalm 1 tot en met 8. Tijdens dit deel is het toegestaan te zitten, terwijl alle erediensgenoten staand worden bijgewoond.

Vespers

I

Amen

Kom laten wij God, onze Koning, aanbidden.
Kom laten wij aanbidden en ons ter aarde werpen
voor Christus, onze Koning en onze God.
Kom laten wij aanbidden en ons ter aarde werpen
voor de ware Christus, onze Koning en onze God.
Kom, laten wij aanbidden en ons ter aarde werpen voor Hem.

II

Loof de Heer, o mijn ziel.
Gezegend zijt Gij, o Heer.
O Heer, mijn God, gij zijt zeer verheven.
Gezegend zijt Gij, o Heer.
Gehuld zijt Gij in eer en majesteit.
Gezegend zijt Gij, o Heer.
De wateren staan stil in de bergen.
Wonderbaarlijk zijn Uw werken , o Heer.
De wateren stromen door de heuvels.
Wonderbaarlijk zijn Uw werken, o Heer.
In wijsheid hebt Gij alle dingen geschapen.
Ere zij U, o Heer, die alles geschapen heeft!

III

Zalig is de man die niet de raad der goddelozen volgt.
Alleluia, alleluia, alleluia.
Want de Heer kent de weg der rechtschapenen,
maar de weg der goddelozen leidt naar de ondergang. Alleluia...
Dien de Heer met vrees
en verheug u in Hem met eerbied. Alleluia...
Gezegend zijn zij die in Hem hun toevlucht zoeken. Alleluia...
Verhef U, o Heer! Red mij, o mijn God! Alleluia...
De verlossing komt van de Heer;
en Uw zegen komt over het volk. Alleluia...
Ere zij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,
nu en in de eeuwen der eeuwigheid, Amen.
Alleluia, alleluia, alleluia, ere zij U, o God!
Alleluia, alleluia, alleluia, ere zij U, o God!
Alleluia, alleluia, alleluia, ere zij U, o God!

2.

Dit is een verkorte versie van psalm 103, die in veel orthodoxe parochies tijdens de nachtwake wordt gezongen. Het is een lied over de schepping, waarvoor Rachmaninoff een Grieks motief koos. Gedurende het lied wordt de gehele kerk bewierookt: de iconen, de mensen en de totale heilige ruimte.

IV

Swjetje tichi swjatya slawy Bjezsmjertnago,
Otsa Njebjesnago, Swjatago, Blazjennago,
Isoesje Christje.
Prisjedsje na zapad solntsa,
widjewsje swjet wjecherni,
pojem Otsa, Syna i Swjatago Doecha, Boga.
Dostojn jesi wo wsja wrjemjena
pjet byti glasy prjepodobnymi,
Syne Bozjy, zjywot dajaj,
tjemzje mir Tja slawit.

V

Nynje otpoesjtsjajeshy raba Twojogo, Wladyko,
po glagoloe Twojemoe s mirom,
jako widjesta otsji moi spasjenije Twoje,
jezje jesi oegotowal prjed ljitsem wsjech ljoedej,
swjet wo otkrowjenije jazykow,
I slawoe ljoedej Twoich Izrailja.

VI

Bogoroditse Djewo, radoesja,
Blagodatnaja Marije, Gospod s Tobojoe.
Blagoslowjenna Ty w zjenach,
I blagoslowjen Plod tsjrjewa Twojogo,
jako Spasa rodila jesi doesj nasjych.

VII

Slawa w wysjnich Bogoe,
I na zjemli mir,
w tsjelowjetsech blagowoljenije. (3x)
Gospodi, oestnje moi otwjerzesjy,
I oesta moja wozwjestjat chwaloe Twojoe.

VIII

Chwalitje imja Gospodnje. Alliloeja.
Chwalitje, rabi Gospoda. Alliloeja, alliloeja.
Blagoslowjen Gospod ot Siona,
zjywy wo ljeroesalimje. Alliloeja.
Ispowjedajtjesja Gospodjowi, jako blag.
Alliloeja, alliloeja.
Jako w wjek milost Jego. Alliloeja.

4.

Dit lied over het licht is een van de oudste liederen van de orthodoxe kerk. Tijdens het zingen worden alle lampen en kaarsen ontstoken. Daarna betreden de priester en de diaken, die het vat met de brandende wierook draagt, het Heilige der Heiligen via de deuren in het midden van de iconostase.

6.

Dit lied voor de moeder van God wordt gezongen op diverse momenten in de orthodoxe eredienst. Na afloop geeft de priester de zegen, waarmee het jubelende, vrolijke deel van de Vespers wordt afgesloten. Alle lichten worden gedoofd en de deuren gesloten.

8.

Dit lied op een znamenny motief wordt wel Polyeleos genoemd. Eleos betekent zowel barmhartigheid als olie. De tweede betekenis krijgt vorm in het nogmaals ontsteken van alle lichten tijdens het zingen van dit lied en het volgende. Het is een moment van verzoening met God door de opstanding van Christus.

5.
Voor de lofzang van Simeon koos Rachmaninoff een melodie afkomstig uit Kiev. Het heeft een speciale betekenis voor orthodoxe christenen omdat de tekst door de priester wordt gesproken als er een nieuw kind in de kerk wordt opgenomen. De priester legt het kind daarna op de grond en de ouders komen het overnemen, niet uit de handen van de priester, maar vanuit de aarde waar alle leven uit voortkomt.

7.
Het koor zingt een loflied voor God, voorafgaand aan de lezing van zes psalmen die het besef van de verlatenheid van de mens beschrijven en de verwijdering van het paradijs en van God zelf. In het halfdonker is er complete stilte en rust in de kerk.

IV

O vreugdevol Licht, heilige Glans
van de onsterflijke Vader, heilig en gezegend,
Gij, de allerheiligste, Jezus, onze Heer,
Nu wij hier de zon zien ondergaan
en de lichten van de avond aanschouwen,
verheerlijken wij U, Vader, Zoon en Heilige Geest.
Wij moeten U prijzen te allen tijde
met rein, gewijd gezang,
O Zoon van God, die ons het leven schenkt,
Daarom looft U, Heer, de hele wereld.

V

Laat nu, o Heer, naar Uw woord,
Uw dienaar gaan in vrede,
Want mijn ogen hebben thans Uw Heil aanschouwd,
dat Gij voor alle volken hebt bereid,
een Licht dat voor de heidenen straalt,
ter verheerlijking van Uw volk Israël.

VI

Wees gegroet, Maria, Moeder van God,
Maria vol van genade, de Heer is met U.
Gij zijt gezegend onder de vrouwen,
en gezegend is de Vrucht van Uw schoot;
want Gij hebt gebaard de Verlosser van onze zielen.

VII

Ere zij God in den Hoge,
en Vrede op Aarde
In de mensen een welbehagen.
O Heer, open mijn lippen
en mijn mond zal Uw lof verkondigen.

VIII

Looft de naam des Heren. Alleluia.
Looft de Heer, gij dienaren.
Gezegend zij de Heer van Sion,
Hij die woont in Jeruzalem. Alleluia.
Dankt de Heer, want Hij is welwillend.
Alleluia, alleluia.
Want Zijn genade is voor eeuwig. Alleluia.

Ispowjedajtjesja Bogoe njebiesnomoe. Alliloeja, alliloeja.
Jako w wjek milost Jego. Alliloeja.

IX

Blagoslowjen jesi, Gospodi, naoetsji mja oprawdanijem Twoim.

Angelski sobor oediwisja,
zria Tjebje w mjertwych wmjeniwšjasja,
smjertnoejoe zje, Spasje, krjepost razoriwsja,
i s Soboje Adama wozdwigsja, i ot ada wsja swobozjdsja.

Blagoslowjen jesi, Gospodi, naoetsji mja oprawdanijem Twoim.

“Potsjto mira s milostivnymi sljezami,
o oetsjenitsy, rastworjajetje?”
Blistajajsja wo grobje Angel, mironositsam wjesjtsjasje:
“Widitje wy grob, i oerazoemjejtje:
Spas bo woskrjesje ot groba.”

Blagoslowjen jesi, Gospodi, naoetsji mja oprawdanijem Twoim.

Zelo rano mironositsy tjetsjachoe
ko groboe Twojemoe rydajoesjtsjija,
no prjedsta k nim Angel, i rjetsje:
“Rydanijsja wrjemia prjesta, nje platsjtitje,
woskrjesjenije zje apostolom rtsytje.”

Blagoslowjen jesi, Gospodi, naoetsji mja oprawdanijem Twoim.

Mironositsy zjeny s miry prisjedsjja
ko groboe Twojemoe, Spasje, rydachoe.
Angel zje k nim rjetsje, glagolja:
“Tsjo s mjertwymi zjywago pomysljajetje?
Jako Bog bo woskrjesje ot groba!”

Slawa Ottsoe, i Synoe, i Swjatomoedoechoe.

Poklonimsja Ottsoe, I Jego Synowi, I Swjatomoedoechoe,
Swjatjej Trojtse wo jedinom soesjtsjestwje
s Serafimy zowoesjtsje:
“Swjat, Swjat, Swjat, jesi Gospodi!”

9.

*Dit lied op een znamenny
thema is het hart van de
compositie. Het is
opvallend door zijn lengte
en de typisch Russische
klanken die gekenmerkt
worden door robuuste
ritmes en archaische
melodieën die bewegen
boven lang aangehouden
bastonen. Het lied bezingt
de opstanding van
Christus.*

O dankt God in de Hemel. Alleluia.
Want Zijn genade is voor eeuwig. Alleluia.

IX

Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.

De hemelse heerscharen waren vervuld van vrees,
toen zij U temidden van de doden zagen.
Gij vernietigde de macht van de dood, o Verlosser,
En liet Adam verrijzen en redde de mensheid uit de hel!

Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.

Waarom vermengen jullie mirre met jullie tranen,
o vrome vrouwen?
Zo riep de Engel in zijn stralende gewaad in het graf de mirredraagsters toe.
"Aanschouw het graf en onderken:
de Heiland is opgestaan uit Zijn graf."

Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.

Heel vroeg in de ochtend
haastten de mirredraagsters zich diepbedroefd naar Uw graf,
maar een engel trad tot hen en sprak:
"De tijd van weeklagen is ten einde.
Weent niet, maar verkondig de apostelen de verrijzenis."

Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.

De mirredraagsters waren diepbedroefd,
toen zij Uw graf naderden,
maar de engel sprak tot hen:
"Waarom rekent U de levenden tot de doden?
Daar Hij God is, is Hij uit Zijn graf verzezen."

Ere zij de Vader, en de Zoon, en de Heilige Geest.

Wij aanbidden de Vader en de Zoon en de Heilige Geest:
de Heilige Drieëenheid, gelijk van aard!
We roepen uit met de Seraphim:
"Heilig, Heilig, Heilig zijt Gij, o Heer!"

I nynje, i prisno, i wo wjeki wjekow. Amin.

Zjyznodawsta rozjdsjy,
grjecha, Djewo, Adama izbawila jesi.
Radost zje Jewje w pjetsjali mjesto podala jesi;
padsjya zje ot zjyzni, k sej naprawi,
iz Tjebje woplotiwysja Bog I tsjelowjek.

Alliloeja, alliloeja, alliloeja, slawa Tjebje, Bozje! (3x)

X

Woskrjesjenije Christowo widjewsje,
poklonimsja Swjatomoe Gospodoe Isoesoe,
jedinomoe bjezgrjesnomoe.
Krstoe Twojemoe poklonjajemsja, Christje,
I swjatoje woskrjesjenije Twoje pojem I slawim:
Ty bo jesi Bog nasj, razwje Tjebje inogo nje znajem,
imja Twoje imjenoejem.
Priiditje wsi werni,
poklonimsja swjatomoe Christowoe woskrjesjenijoe:
sje bo priidje krjestom
radost wsjemoe miroe,
wsjегда blagoslowjasjtsje Gospoda,
pojem woskrjesjenije Jego:
raspjatije bo prjetjerpjew,
smjertijoe smjert razroeshy.

XI

Wjelitsjit doesja Moja Gospoda,
i wozradowasja doech Moj o Bozje Spasje Mojem.

Pripjew: Tsjestnjejsjoejoe Cheroewim
I slawnjejsjoejoe bjez srawnjenija Serafim,
bjez istljenija
Boga Slowa rozjdsjoejoe,
Soesjtsjoejoe Bogoroditsoe Tja wjelichajem.

Jako prizrje na smirjenije raby Swojeja,
sje bo otnynje oelazjat Mja wsi rodi.

Jako sotwori Mnje wjelitsjije Silny,

10.

Direct na het lezen van het evangelie van de metten wordt dit lied gezongen en intussen wordt het evangelieboek naar het midden van de kerk gebracht waar de bijeengekomen menigte het komt vereren en kussen. Men ziet het evangelieboek als icoon van Christus en het wordt dienovereenkomstig behandeld.

Nu en altijd, in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Door de Levensschenker te baren, o Maagd Maria,
hebt Gij Adam verlost van zijn zonde!
Eva gaaft Gij vreugde in plaats van droefenis!
De vleesgeworden God die uit U geboren is
heeft hen die het verloren hadden, het leven weer gegeven!

Alleluia, alleluia, alleluia! Ere zij U, o God!

X

Nu wij Christus hebben zien verrijzen,
laten wij de heilige Heer Jezus aanbidden,
Hij die zonder zonden is.
Wij vereren Uw Kruis, Christus,
en wij bezingen en verheerlijken Uw heilige verrijzenis,
want gij, o Heer, bent de enige God;
wij roepen Uw naam.
Komt, alle gelovigen,
laten wij Christus' verrijzenis vieren.
Want, zie, door het Kruis
is de vreugde op aarde gekomen.
Laten wij de Heer aanbidden
en zijn verrijzenis vieren,
want hij verdroeg het kruis en
stierf om ons te redden van de zonde.

XI

Mijn ziel prijst de Heer
en mijn geest verheugt zich in God.

Refrein: U bent hoger dan de cherubijnen
en heerlijker dan de serafijnen,
Want onbevlekt baarde u
God, het Woord,
Wij vereren U, Moeder van God.

Want Hij zag neer op de nederigheid van Zijn dienstmaagd.
Van nu af zullen alle generaties mij zalig prijzen.

Want Hij, de Almachtige, heeft grote dingen voor mij gedaan,

11.
Het Magnificat, de bekende lofzang van Maria op de Heer wordt gezongen, steeds afgewisseld met een couplet van een lied waarin het koor Maria op haar beurt lof toezingt. Zij immers bevatte God in zichzelf terwijl God niet te beoatten is, en daarom is zij grootser dan de hemelen.

i swjato imja Jego,
I milost Jego w rody rodow bojasjtsjimsja Jego...

Nizlozjy silnya so prjestol,
I woznjesje smirjennya,
altsjoesjtsjija ispolni blag,
I bogatjasjtsjijasja otpoesti tsjtsji.

Wosprijat Izrailja, otroka Swojego,
pomjianoeti milosti,
jakozje glagola ko ottsem nasjym,
Awraamoe I sjemjeni jegu dazje do wjeka.

XII

Slawa w wysjnich Bogoe, I na zjemli mir,
w tsjelowjetsech blagowoljenije.
Chwalim Tja, blagoslowim Tja,
klanjajem Ti sja, slawoslowim Tja,
blagodarim Tja, wjelikija radi slawy Twojeja.
Gospodi, Tsarjoe Njebjesny, Bozje Ottsje Wsjedjerzjytjeljoe.
Gospodi, Synje Jedinorodny, Isoesje Christje,
I Swjaty Doesje.

Gospodi Bozje, Agntsje Bozjy, Synje Otjetsj,
wzjemlaj grjech mira, pomiloej nas;
wzjemlaj grjechi mira, primi molitwoe nasjoe.
Sjedjaj odjesnoejoe Ottsa, pomiloej nas.

Jako Ty jesi jedin swjat,
Ty jesi jedin Gospod, Isoes Christos,
w slawoe Boga Ottsa. Amin.

Na wsjak djen blagoslowljoe Tja
i wos' chwaljoe imja Twoje wo wjeki i w wjek wjeka.
Spodobi, Gospodi, w djen sej bjez grjecha sochranitsja nam.
Blagoslowjen jesi, Gospodi, Bozje otjets nasjych,
i chwalno i proslawljeno imja Twoje wo wjeki. Amin.

Boedi, Gospodi, milost Twoja na nas,
jakozje oepowachom na Tja.
Blagoslwjen jesi, Gospodi, naoetsji mja opravdanijem Twoim.
Blagoslwjen jesi, Gospodi, naoetsji mja opravdanijem Twoim.
Blagoslwjen jesi, Gospodi, naoetsji mja opravdanijem Twoim.
Gospodi, pribjezjnysjtsje byl jesi nam

12.

*Op feestdagen en
zaterdagavonden wordt dit
lied op zeer plechtige wijze
gezongen. Het volgt op de
exclamatie van de priester
of diaken: "Eer aan U, die
ons het licht gewezen
heeft." Tijdens een echte
wake van een hele nacht
valt het zingen samen met
het opkomen van de zon.*

en heilig is Zijn naam, en zijn genade komt op hen
die in Hem geloven van generatie tot generatie...

Hij heeft de machtigen van hun troon gestoten,
en de zwakken verheven;
Hij heeft de hongerigen gevoed
en de rijken zonder iets weggezonden.

Hij heeft Zijn dienaar Israël geholpen,
Zijn genade indachtig
zoals Hij aan onze voorvaderen heeft beloofd,
aan Abraham en zijn nageslacht voor de eeuwigheid.

XII

Eer aan God in den hoge en vrede op aarde
aan de mensen van goede wil.

Wij loven U, wij prijzen U,
Wij aanbidden U, Wij verheerlijken U,
Wij danken U om Uw grote heerlijkheid,
Heer God, hemelse koning, God almachtige vader.
Heer, eniggeboren zoon, Jezus Christus.
en de Heilige Geest.

Heer God, lam Gods, zoon van de Vader,
die wegneemt de zonden van de wereld, ontferm U over ons.
Die wegneemt de zonden van de wereld, aanvaard ons gebed.
Gij die zit aan de rechterhand van de Vader, ontferm U over ons.
Want gij alleen zijt heilig,

Gij alleen de Heer,
Gij alleen de allerhoogste, Jezus Christus. Amen.

Elke dag zal ik U danken
en Uw naam prijzen, voor altijd.
Help ons, Heer, om zonder zonden te blijven.
Gezegend zijt Gij, o Heer, God van onze voorvaderen
en geloofd en geprezen is Uw naam voor eeuwig. Amen.

Laat Uw genade over ons komen,
want wij vertrouwen op U.
Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.
Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.
Gezegend zijt Gij, o Heer, leer mij Uw geboden.
Heer, U bent mijn toevlucht geweest

w rod i rod.

Az rech: Gospodi, pomiloej mja,
istseli doesjoe mojoe, jako sogrjesjych Tjebje.
Gospodi, k Tjebje pribjegoch,
naoetsji mja tworiti woljoe Twojoe, jako Ty jesi Bog moj,
jako oe Tjebje istotsjnik zhywota;
wo swjetje Twojem oezrim swjet.
Probawi milost Twojoe wjedoesjsjim Tja.

Swjaty Bozje, Swjaty Krjepki, Swjaty Bjessmjertny,
pomiloej nas (3x).
Slawa ottsoe i Synoe I Swjatomoee Doechoe,
I nynje I prisno, I wo wjeki wjekow. Amin.
Swjaty Bjessmjertny, pomiloej nas.
Swjaty Bozje, Swjaty Krjepki, Swjaty Bjessmjertny,
pomiloej nas.

XIII

Dnjes spasjenije miroe byst,
pojem Woskrjessjemoe iz groba
i Natsjalnikoe zjyzni nasjeja;
razroeshyw bo smertijoe smjert,
pobjedoe dadje nam i wjelijoe milost.

XIV

Woskrjes iz groba i oezy rastjerzal jesi ada,
razroesjyl jesi osoezjdjenije smjerti, Gospodi,
wsja ot sjetjej wraga izbawiwy,
jawiwy zje Sjebje apostolom Twoim,
poslal jesi ja na propowjed,
i tjemi mir Twoj podal jesi wsjeljennjej,
jedinje Mnogomilostiwje.

XV

Wzbrannoje wojewodje pobjediteljnaja,
jako izbawlsjesja ot zlych,
blagodarstwjenaja wospisoejem Ti rabi Twoi,
Bogoroditse:
no jako imoesjtsjaja djerzjawoe njepobjedimoejoe,
ot wsjakich nas bjed swobodi,
da zowjem Ti:
radoejsja, Njewjesto Njenjewjestnaja.

13.

De orthodoxe kerk heeft een systeem van acht tonen dat is overgebleven uit de tijd van het Byzantijnse rijk. Deze tonen komen wekelijks in volgorde aan bod en dit specifieke lied wordt ten gehore gebracht in de weken dat de tonen 1, 3, 5, of 7 aan de beurt zijn.

15.

Met dit lied maakt Rachmaninoff de aansluiting met de eerste van de getijden, de prime. Hiermee komt de nachtwake tot een eind. De tekst van de prime wordt op één toon gereciteerd en afgesloten met het zingen van deze lofzang aan de moeder van God.

van generatie tot generatie.
Ik zei: Heer, ontferm U over mij
en red mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd.
Heer, ik vlucht naar U,
leer mij te doen wat U behaagt.
Want U bent de bron van mijn leven
en door Uw licht zullen ook wij het licht zien.
Geef Uw genade aan hen die U kennen.

Heilige, almachtige, onsterfelijke God,
ontferm U over ons. (3x)
Eer aan God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,
nu en in de eeuwen der eeuwen. Amen.
Heilige Onsterfelijke, ontferm U over ons.
Heilige, almachtige, onsterfelijke God,
ontferm U over ons.

XIII

Vandaag is de redding in de wereld gekomen.
Laat ons de redder prijzen,
die uit de doden is opgestaan.
Door de dood met de dood te verslaan
gaf Hij ons de overwinning en Zijn grote genade.

XIV

U rees uit het graf en doorbrak de banden van de hel!
U vernietigde de veroordeling ten dode voor de mensheid.
O Heer, U verlost de mensheid van de vijand!
U vertoonde Zichzelf aan Uw apostelen
en zond hen uit om Uw woord te prediken
en door hen gaf U vrede aan iedereen.
Gij goedertierendste.

XV

U heilige moeder, altijd maagd, eren wij.
Want U bracht ons heil door Uw zoon,
die de wereld van de zonde bevrijdde.
Daar U beschikt over onmetelijke macht,
bevrijd ons van alle onheil,
opdat wij kunnen zingen vol vreugd:
"Ere zij U, Maria, altijd maagd!"

vertaling uit verschillende bronnen: Arno Gerrits

14.

*Dit lied, dat evenals het
vorige lied op een
znamenny thema is
gebaseerd, wordt
gewoonlijk op de
tussenliggende weken
gezongen, wanneer de
heersende toon 2, 4, 6 of 8
is.*

Niels Kuijers

Niels Kuijers (1965) studeerde koordirectie bij Barend Schuurman aan het Rotterdams Conservatorium. In 1992 studeerde hij af met een concert waarin hij onder andere *Soir de neige* van Poulenc en het *Requiem* van Fauré dirigeerde. Voor het *Requiem* maakte het Hardinxveldse Hervormde Koor, waar hij sinds het begin van zijn studie de leiding over heeft, deel uit van het examenkoor.

Na zijn afstuderen is Niels Kuijers dirigent geweest bij diverse koren. Vanaf de oprichting is hij de vaste dirigent van Vocaal Ensemble Tiramisu, waarmee hij voor zichzelf en voor de koorleden grensverleggende programma's instudeert. Veel van de werken die op zijn verlanglijstje stonden, zijn reeds uitgevoerd. Hoogtepunten waren onder andere de *mis voor dubbelkoor* van Martin en *Ich bin der Welt abhanden gekommen* van Mahler/bewerking Gottwald.

In 2001 studeerde Niels de koorpartij in van de opera *Achnaton* van Philip Glass, die in de regie van Cilia Hogerzeil zijn Nederlandse première beleefde. De landelijke pers was zeer positief over het koor dat als "zeer krachtig" (Volkskrant) en "strak zingend en bewegend" (NRC) werd omschreven.

Tiramisu vormde met een aantal leden de basis voor het operakoor van deze productie van Muziektheater Hollands Diep. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een reeks uitvoeringen van de opera *Oresteia* van de Griekse componist Xenakis, in mei 2005.

Niels is nog steeds dirigent van Hervormd Kerkkoor Hardinxveld. In juni 2002 verzorgde dit koor de Nederlandse première van *The world of the Spirit* van Benjamin Britten.

Verder is Niels Kuijers sinds 1995 dirigent van Vocaal Ensemble Cantate uit Gorinchem.

Naast het dirigentschap is Niels werkzaam als docent bij de Vereniging voor Huismuziek en bij de basiscursus koordirectie van de provincie Zuid-Holland.

Hans Houtman

Hans Houtman (1976) studeerde orgel 1^e fase, vroeger DM, aan het Rotterdams Conservatorium bij Bas de Vroome. De 2^e fase, vroeger UM, heeft hij in 2002 cum laude afgerond bij Ben van Oosten. Hij volgde koor- en orkestdirectielessen bij Barend Schuurman en Arie van Beek. In juni 2004 heeft hij zijn studie Kerkmuziek aan het Rotterdams Conservatorium afgerond.

In juni 2004 is hij toegelaten tot de opleiding orgel-improvisatie aan het Tilburgs conservatorium bij docent Henko de Berg.

Tevens heeft het Prins Bernard Cultuurfonds hem een studiebeurs toegekend om zich verder te kunnen specialiseren in de Franse Romantische en laatromantische orgelmuziek bij Louis Robilliard te Lyon.

Hans Houtman is organist in de Hervormde Kerk te 's Graven-deel. Als dirigent is hij verbonden aan het Hervormd Gemengd koor Hoornaar en Hervormd Gemengd koor Dubbeldam (Dordrecht). In 1998 won hij de 2e prijs in de categorie "20e eeuwse muziek" van het Nationaal Leiden orgelconcours. Daarnaast was hij in oktober 2004 winnaar van het Internationaal César Franck Concours te Haarlem.

Hans Houtman geeft regelmatig orgelconcerten.

In de zomer van 2003 maakte hij zijn eerste buitenlandse concertreis naar Ierland. Na concerten in

Dublin en Galway werd in een recensie zijn spel omschreven als "doorzichtig, virtuoos en met een goed oor voor kleur in de keuzes van registraties". Naast het geven van concerten legt Hans zich toe op het begeleiden van koren als continuo-speler. Hij heeft hiervoor een kistorgel laten bouwen bij de orgelbouwer Henk Klop. Hij voerde o.a. de volgende werken uit: diverse *Cantates* en de *Johannes Passion* van J.S. Bach, de *Matthäuspassion* van J.G. Kühnhausen, *Musikalische Exequien* van H. Schütz, *Requiem, Te Deum*, en *Vesperae de Dominica* van W.A. Mozart.

Tiramisu

Vocaal Ensemble Tiramisu is een in 1994 opgericht ensemble. Het stelt zich ten doel per jaar twee speciale programma's in korte tijd in te studeren en op concerten ten gehore te brengen. Het gezelschap, waarvan de samenstelling kan wisselen, bestaat uit ervaren zangers met Niels Kuijers als vaste dirigent. De eerstvolgende concerten van Tiramisu zullen plaatsvinden op 23 en 24 april 2005. Op het programma staat de *Mis* van Stravinski en de *Mis in e* van Bruckner.

Donateurs

U wordt donateur door minimaal € 25 over te maken op giro 8696488 tnv penningmeester Vocaal Ensemble Tiramisu te Dordrecht onder vermelding van uw adresgegevens.

Deze concerten zijn mede mogelijk gemaakt door De Rotterdamse Kunststichting.

Dankwoord

Vocaal Ensemble Tiramisu wil de volgende mensen bedanken voor hun inzet bij het welslagen van dit project.

Russische uitspraak

Ina Krasnotsvétova

Drukwerk

Koos Müller

Fotografie

Loud Mommersteeg

Redactielid programmaboekje

Martha van Krimpen

Vormgeving

Robert Vossepoel

Website

Voor meer informatie:
www.vocaalensembletiramisu.nl
of e-mail:
info@vocaalensembletiramisu.nl

Uitvoerenden

Sopranen

Lisa Hinfelaar
Anneke van der Hoek
Cora de Koning
Leonoor Lammens
Kezia Nootenboom
Alexandra Smeenk
Femke Spruit
Herma Sterk

Alten

Deyke van Donkelaar
Muriela De Graaff
Ank Hartendorp
Saskia Heemskerk
Irene Kleijwegt
Marchien Leopold
Josta Onneweer
Jorien Vossepoel

Tenoren

Maarten Eijkhout
Arno Gerrits
Hajo van Hasselt
Bernhard Jaarsma
Alex Lammertsma
Freek Langeveld
Theo van Leeuwen

Bassen

Wilbert van Els
Jack den Haan
Elbert Kelholt
Jan Kievits
Ad Leijten
Ton Notenboom
Wouter Verkerke
Sten de Wit

Orgel

Hans Houtman

Gong

Cas Jönsthövel

Dirigent

Niels Kuijers

TIRAMISU
VOCAAL ENSEMBLE

R.M.J. Vossepoel